

Liikide inventuur Ohepalus

Toimus 2016 ja 2017. aasta kevadel ja suvel

Inventeerijad: Projekti „LIFE Mires Estonia“ LIFE14NAT/EE/000126 Tartu Ülikooli tööühm

Ettekanne: Urmas Sellis, Voldemar Rannap

Fotod: Arne Ader, Mati Martin, Merike Linnamägi, Urmas Sellis, Agu Leivits, Eliisa PAss

Projekti sihtliigid

Projekti sihtliikideks on ohustatud kaitsealused liigid: rabakonn (*Rana arvalis*), rabakiilid (*Leucorhina sp*), metsis (*Tetrao urogallus*) ja rabapüü (*Lagopus lagopus*).

Inventuur hõlmas kolme liigirühma laiemalt: kahepaiksed, kiilid, linnud.

Inventuuri eesmärk

- Selgitada välja liikide esinemine (liigid/nende arvukus) ja nende elupaiganõudlused (millistes elupaiku nad kasutavad/ei kasuta).
- Saadud tulemuste alusel prognoosida taastamistöõde mõju liikidele.
- Anda soovitused taastamistöõde tegemiseks viisil, mis liike ei kahjusta ja loob uusi elupaiku juurde või parandab olemasolevate olukorda.

Kahepaiksed

- Kuivendusmõjuga taastamisalal inventeeriti 1,7 km ja looduslikul kontrollalal 1,17 km kraave ning taastamisalal lisaks ka 2,53 ha üleujutusalasid.

Kahepaiksed

- Taastamisalal sigis ainult harilik kärnkonn, teiste liikide kudemist ei täheldatud. Looduslikult kontrollalalt leiti 1 rabakonna ja ca 70 rohukonna kudupalli.
- Seega, taastamistööd ei ohusta kahepaikseid (neid peaaegu ei olegi) ja kaasnev veetaseme tõus loob uusi sigimiseks sobivaid veekogusid juurde.

Kiilid

- Kevadel otsiti kiilivastseid 33 lõigul taastamisaladel ja kontrollaladel.
- Taastamisalalt leiti 5 liigi vastseid (kokku 13 isendit) ning kontrollalalt 7 liigi vastseid (kokku 90 isendit).
- Kaitsealustest liikidest leiti valgelaup-rabakiili (*Leucorrhinia albifrons*) ja suur-rabakiili vastseid vaid kuivendusmõjuta kontrollalalt.

Kiilid

- Oluliseks põhjuseks, miks kiilivastseid taastamisalal oli vähe, oli kindlasti see, et osa laukaid olid täiesti kuivad.
- Seega –veetaseme tõstmine taastamistöde tulemusena soosib kiilide arvukust ja liigirikkust ega mõju neile negatiivselt.

Linnud

- Head objektid elupaiga muutuste hindamiseks. Saavad vahetada elupaiku – reageerivad muutustele suhteliselt kiiresti.
- Üsna hästi uuritud – on nii vanemaid andmeid (1950-d), kui ka praegusel ajal regulaarne soolindude seire (10 aastase sammuga).
- Olulised alad mitmetele kurvitsalistele (kahlajatele), metsisele, rabapüüle?.
- Puistulembeste lindude tõus ja lagedalembeste langus. Metsis omaette teema...

Ohepalu linnud

Liik	Kood	Paare	Hinnang (paari)
Metskiur	ANTTRI	250	300-500
Metsvint	FRICOE	41	50-100
Salu-lehelind	PHYLUS	26	30-50
Kadakatäks	SAXRUB	13	15-30
Sookurg	GRUGRU	12	15-20
Öösorr	CAPEUR	12	20-30
Teder	TETRIX	10	>50
Sinikael-part	ANAPLA	9	20-30
Kägu	CUCCAN	8	20-30
Kalakajakas	LARCAN	8	10-15
Mudatilder	TRIGLA	7	10-15
Rüüt	PLUAPR	7	10-15
Tuttvart	AYTFUL	6	5-10
Tikutaja	GALGAL	7	10-20
Kiivitaja	VANVAN	5	5-10
Metstilder	TRIOCH	3	5-10
Sookiur	ANTPRA	3	5-10
Talvike	EMBCIT	3	5-10
Linavästrik	MOTALB	2	5-10
Heletilder	TRINEB	2	2-3
Punaselg-õgija	LANCOL	2	
Hoburästas	TURVIS	1	
Sarvikpütt	PODAUR	1	
Punajalg-tilder	TRITOT	1	
Tutt-tihane	PARCRI	1	
Põhjatihane	PARUMO	1	
Põldlõoke	ALAARV	1	
Punapea-vart	AYTFER	1	
Väike-põõsalind	SYLCUR	1	
Karmiinleevike	CARERY	1	
Laulurästas	TURPHI	1	
Kaljukotlas	AQUCHR	1	
Laululuik	CYGCYG	1	Udriku järv
Lauk	FULATR	1	Mädajärv
Tuttpütt	PODCRI	1	Udriku järv
Kokku:	liiki	450	

Maa-amet

Maa-amet

★ M2 vihtum vana

★ M1 sulg

★ Koolina CN

★ P

★ Dmaj PP

Maa-amet

Maa-amet

Maa-amet

Metsis

Kõige suurem metsakanaline (meil veel metsakanalistest teder, rabapüü ja laanepüü).

Metsaelupaikade kaitse sümbol.

Samuti jahimeeste vapilind (kuigi jaht enam kui 40 aastat keelatud).

Pesitsusajal spetsiifilist elupaika kasutatav (vanad hõredad siirdesoo- või palumännikud, harvem rabamännikud) ->iibeprobleemid.

Eesti levik seotud soode ja männikutega. Ida-Virumaa ja Vahe-Eesti metsistel läheb paremini kui mujal (elupaik).

Ohepalu lka servamännikutes kaks-kolm metsisemängu. Mõned neist on kuivenduse mõjul vohama hakanud noore männi ja kase tõttu hääbumas.

Kraavide sulgemine (ja vajadusel sekundaarse noore metsa harvendamine) on ainuke võimalus seda peatada.

Talvised elupaigad asuvad mitmel pool sooservades ja nendega praegu probleeme pole. Ohepalu järvesoos metsist väga harva.

Rabapüü

Eranditult soodega seotud metsakanaline (meil veel metsakanalistest teder, metsis ja laanepüü).

Eesti üks ohustatumaid põlisliike.

Veel 50 aastat tagasi tavaline lind Ohepalus (Fred Jüssi [linnuaabits](#)), praeguseks pea-aegu kadunud.

Elab ainult lagedas soos, kus üksikud madalad männid, kased või pajud
-> kas kliima soojenemine või soode kuivendamine peletab?

Eesti levik piirdub praeguseks Ida-Virumaa suurte soodega,

Kraavide sulgemine varasemates lagedates soodes annab võimaluse sel liigil tagasi tulla.

Seire

- Kõikidel projektialadel toimub liikide seire igal aastal kuni projekti lõpuni 2020 – millised muutused toimuvad ja kas prognoositud mõjud osutuvad õigeks.

